

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น โดยการใช้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์

1.1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนในตำบลหนองแวงโสภพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,500 ครัวเรือน โดยทำการศึกษาตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน ที่มีหน้าที่ในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน หรือกรณีที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีหน้าที่จัดการมูลฝอยในครัวเรือนได้ ก็จะเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนคนอื่นที่มีหน้าที่จัดการมูลฝอยอันดับรองลงมา

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1.2.1 คำนวณตัวอย่างในการวิจัย จากสูตรประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร กรณีทราบขนาดของประชากร (อรุณ จิรวัดณ์กุล, 2534) ได้ตัวอย่าง จำนวน 163 ครัวเรือน โดยคำนวณดังนี้

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{e^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา 1,500 ครัวเรือน

σ^2 = ค่าความแปรปรวน จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป็ด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย คือ 2.06 ± 0.42 (สุกควดี ธนสีลิ่งกูร, 2545) ดังนั้น ความแปรปรวน คือ 0.42^2

e = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ผู้วิจัยกำหนดไม่เกิน 3% ของค่าเฉลี่ย ดังนั้น ค่า e ในการศึกษาครั้งนี้ = $0.03 * 2.06 = 0.0618$

$1 - \alpha$ = ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ค่า $Z_{\alpha/2}^2 = 1.96^2$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,500(1.96^2)(0.42^2)}{(0.0618^2)(1,500-1) + (1.96^2)(0.42^2)}$$

$$= \frac{1,016.487}{6.403}$$

$$= 158.75$$

$$= 159 \text{ ครัวเรือน}$$

1.1.2.2 หลังจากได้ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณ จำนวน 159 ครัวเรือน แล้ว เพื่อให้ได้จำนวนขนาดตัวอย่างที่ครอบคลุม และได้สัดส่วนตามครัวเรือนทั้ง 14 หมู่บ้านจึงนำมาคำนวณขนาดตัวอย่างใหม่ตามสัดส่วนของครัวเรือน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) จึงได้จำนวนขนาดตัวอย่างใหม่ จำนวน 163 ครัวเรือน (รายละเอียดตามตารางที่ 3)

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แยกตามรายหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (ครัวเรือน)	คำนวณตาม สัดส่วนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1. บ้านหนองแวงโสภพระ	150	15.90	16
2. บ้านโนนกกอก	131	13.89	14
3. บ้านโคกล่าม	186	19.72	20
4. บ้านหนองแปน	86	9.12	10
5. บ้านหนองขาม	46	4.88	5
6. บ้านโนนขาด	149	15.79	16
7. บ้านห้วยม่วง	41	4.35	5
8. บ้านโนนเพ็ก	117	12.40	13
9. บ้านหลักด่าน	62	6.57	7
10. บ้านหันน้อย	196	20.78	21
11. บ้านโคกสูง	94	9.96	10
12. บ้านหนองหญ้าปล้อง	66	6.99	7
13. บ้านหนองแวงโคตร	113	11.98	12
14. บ้านใหม่สามัคคี	63	6.68	7
รวม	1,500	159	163

1.1.2.3 การสุ่มตัวอย่าง โดยนำจำนวนที่คำนวณได้ตามตารางที่ 3 ไปหารจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ก็จะได้ค่าคงที่ เพื่อนำมาเป็นช่วงในการเว้นระยะห่างของบ้านลำดับที่มีอยู่จริง ซึ่งคำนวณได้ค่าคงที่ได้เท่ากับ 10 จากการคำนวณ คือ $1,500/163 = 9.20$ ดังนั้นต้องเว้นช่วงระยะห่างของครัวเรือน โดยเรียงลำดับจากน้อยไปมาก 10 ครัวเรือน จากเพิ่มข้อมูลครอบครัวและจับฉลากลำดับเริ่มต้นโดยมีลำดับที่ 1-10 และได้จับได้ลำดับที่ 2 ดังนั้นในการสุ่มตัวอย่าง ก็เริ่มจากครัวเรือนในลำดับที่ 2 ต่อไปก็เป็นครัวเรือนลำดับที่ 12, 22, 32, 42, 52, 62,... ซึ่งยังไม่ครบตามจำนวนที่คำนวณได้ ก็ให้นับต่อโดยเวียนกลับมาเริ่มต้นอีกครั้งจนครบตามจำนวน กรณีครัวเรือนดังกล่าวไม่มีคนอยู่เก็บตัวอย่างจากบ้านข้างเคียงโดยไม่ซ้ำกับตัวอย่างเดิม

1.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C

ทำการคัดเลือกผู้นำชุมชน และแกนนำชุมชน ในวันที่จัดทำประชาคมในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ จะต้องเป็นผู้นำชุมชน แกนนำชุมชนที่สามารถกำหนดนโยบายวางแผนงาน/โครงการ โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยยินดีเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ หมู่บ้านละ 5 คน รวมจำนวน 70 คน

1.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก

สัมภาษณ์เชิงลึก นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โสภพระ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โสภพระ และพนักงานผู้รับผิดชอบงานด้านการจัดการมูลฝอย รวมจำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกรณีใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการใช้อย่างแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งแบ่งเป็น 7 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และตำแหน่งในชุมชน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ครอบคลุม 4 ขั้นตอน ได้แก่ การลดปริมาณการผลิตมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การเก็บรวบรวมและเก็บขนมูลฝอย และการกำจัดมูลฝอย ลักษณะคำถามแบบเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบคิดให้ 0 คะแนน แบ่งความรู้ออกเป็น 3 ระดับ เทียบเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ Bloom (1968) (อ้างถึงใน สมาน อารีย์, 2546) ดังนี้

คะแนน (ร้อยละ)	ความรู้ในการจัดการมูลฝอย
80-100	ระดับสูง
60-79	ระดับปานกลาง
0-59	ระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ การเห็นความสำคัญของมลพิษที่เกิดขึ้นจากการจัดการขยะ ผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ แต่ละข้อกำหนดค่าคะแนนดังนี้

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	คะแนน
เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	คะแนน

การแปลความหมาย โดยคิดค่าคะแนนจากอันตรภาคชั้น (Class Interval) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในระดับสูง ระดับปานกลาง และ ระดับต่ำ ดังนี้

คะแนน (เฉลี่ย)	ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย
3.01-4.00	ระดับสูง
2.01-3.00	ระดับปานกลาง
1.00-2.00	ระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 การจัดการมูลฝอยครัวเรือน ได้แก่ การปฏิบัติของครัวเรือนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ โดยกรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก ถ้าปฏิบัติให้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติให้ 0 คะแนน และกรณีเป็นคำถามเชิงลบ ถ้าปฏิบัติให้ 0 คะแนน ไม่ปฏิบัติให้ 1 คะแนน โดยแบ่งระดับการจัดการมูลฝอย เป็น 3 ระดับ เทียบเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ Bloom (1968) (อ้างถึงใน สมาน อารีย์, 2546) ดังนี้

คะแนน (ร้อยละ)	การจัดการมูลฝอยครัวเรือน
80-100	ระดับสูง
60-79	ระดับปานกลาง
0-59	ระดับต่ำ

ส่วนที่ 5 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเรื่องการจัดการมูลฝอย การสนับสนุนด้านทรัพยากร ความคาดหวังในผลประโยชน์ ความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ แต่ละข้อกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

การแปลความหมาย โดยคิดค่าคะแนนจากอันตรภาคชั้น (Class Interval) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ การได้รับปัจจัยทางสังคมในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ดังนี้

คะแนน (เฉลี่ย)	การได้รับการสนับสนุนทางสังคม
3.01-4.00	ระดับสูง
2.01-3.00	ระดับปานกลาง
1.00-2.00	ระดับต่ำ

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การลดปริมาณการผลิตมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การเก็บรวบรวมและเก็บขนมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยแต่ละขั้นตอนของการจัดการมูลฝอยจะพิจารณาการมีส่วนร่วม

4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยแบบสัมภาษณ์เป็นลักษณะแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละข้อกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด/ไม่เคย	1	คะแนน

การแปลความหมาย โดยคิดค่าคะแนนจากอันตรภาคชั้น (Class Interval) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยในระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด/ไม่เคย ดังนี้

คะแนน (เฉลี่ย)	การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย
4.21-5.00	ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	ระดับมาก
2.61-3.40	ระดับปานกลาง
1.81-2.60	ระดับน้อย
1.00-1.80	ระดับน้อยที่สุด/ไม่เคย

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มผู้นำ/แกนนำชุมชน

ใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C โดยเป็นหลักสูตรที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงและจัดทำขึ้น

2.3 เครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการมูลฝอยชุมชน ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการมูลฝอยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โสภพระ

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน เพื่อขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัยเมื่อได้ข้อเสนอแนะแล้วผู้วิจัยจึงทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชาชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงนางบัว อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่อยู่ห่างจากอำเภอพลใกล้เคียงกัน ลักษณะพื้นที่ใกล้เคียงกัน และเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลระดับกลางเหมือนกัน โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้จำนวน 30 ชุด โดยการหาความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตร Cronbach's Alpha ในแบบสัมภาษณ์ชุดความรู้เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย, ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย และการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย โดยสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{Cronbach } \alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S_p^2} \right)$$

k = จำนวนข้อของแบบวัด

S_i^2 = ความแปรปรวน (Variance) ของข้อ i

S_p^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม หรือความแปรปรวนระหว่างผู้ตอบ

จากการหาค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ชุดความรู้เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.76, ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย มีค่าเท่ากับ 0.75 และแบบสัมภาษณ์ชุดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน มีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งถ้ามีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสัมภาษณ์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2538 อ้างถึงใน สุภควดี ธนสีลังกูร, 2546)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์งานวิจัย เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การจัดการมูลฝอยของประชาชน ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ปัจจัยทางด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการมูลฝอยชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย รวมทั้งขอความร่วมมือในการติดต่อประสานงานกับชุมชน รวมทั้งขอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลในช่วงที่ผ่านมา

4.1.2 เตรียมแผนที่/รายชื่อของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

4.1.3 ประชุมชี้แจงผู้ช่วยนักวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) จากวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทำความเข้าใจกับข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4.1.4 ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัยในพื้นที่

4.1.5 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยโดยการสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหน้าที่ในการจัดการมูลฝอย ให้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล

4.1.6 ดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกรณีที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนที่มีหน้าที่ในการจัดการมูลฝอยได้ โดยจะเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนคนอื่นที่มีหน้าที่จัดการมูลฝอยอันดับรองลงมา จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 การเก็บข้อมูลโดยการจัดทำประชาคมในหมู่บ้าน เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดการมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน ความต้องการในการแก้ไขปัญหามูลฝอย ข้อตกลง และแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอย โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจัดทำประชาคมทุกหมู่บ้าน มีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อร่วมเป็นทีมงานในการจัดทำประชาคม เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอย

4.2.2 ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภพระ กำหนดแผนวันจัดทำประชาคม

4.2.3 ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดทำประชาคมตามแผนงาน

4.2.4 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยบันทึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการมูลฝอย ข้อยกคง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2.5 แจกกำหนดการที่จะมีการจัดทำแผน โดยอาศัยกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C ในเวทีประชาคม โดยแกนนำชุมชน บ้านละ 5 คน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชน

4.3 การหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอย โดยอาศัยกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C โดยจัดทำหลังจากการมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์ และปัญหาการจัดการมูลฝอยรวมทั้งแนวทางในการจัดการมูลฝอยที่ได้จากการจัดทำประชาคมจากทุกหมู่บ้าน เพื่อใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผน มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.3.1 การเตรียมวิทยากรและคณะทำงาน

4.3.1.1 การประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันกับคณะทำงานและวิทยากร

4.3.1.2 ผู้วิจัย และคณะทำงานเตรียมคู่มือ เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการจัดการมูลฝอยชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการมูลฝอย และสถานการณ์การจัดการมูลฝอยและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากการรวบรวมแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการจัดอบรม

4.3.2 ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสภพระ โดยเรียนเชิญนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดตำบล มาเป็นประธานในพิธีเปิด และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการมูลฝอยมาร่วมในการจัดทำแผน โดยกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C

4.3.3 การเตรียมผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุม คือ ผู้นำชุมชน และแกนนำชุมชนที่สมัครใจและได้รับคัดเลือกกว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะกำหนดนโยบาย หรือวางแผนงานในชุมชนได้ จำนวน 14 หมู่บ้าน ๆ ละ 5 คน รวมทั้งหมด 70 คน

4.3.4 จัดหาสถานที่ในการจัดประชุม โดยคัดเลือกสถานที่ที่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม มีบรรยากาศที่ดี เป็นศูนย์กลางและสะดวกในการเดินทางในการเข้าร่วมประชุม

4.3.5 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม A-I-C เลือกสถานที่ ณ ห้องประชุมแอดเมนสเปิร์คควีริสอร์ท บ้านหนองหญ้าปล้อง หมู่ที่ 12 ตำบลหนองแวง โสภพระ อำเภอลาด จังหวัดขอนแก่น

4.3.6 สรุปและรวบรวมแผนงาน/โครงการ ที่ได้จากการประชุม เสนอองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โสภพระ อำเภอลาด จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการมูลฝอยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โสภพระ

4.4 ประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแผนงาน/โครงการที่สามารถจัดการได้โดยชุมชนเอง หรือ โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐ/เอกชน

4.4.1 ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยของชุมชน ในโครงการที่สามารถดำเนินการได้ด้วยชุมชนเอง พร้อมทั้งประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้เกณฑ์ในการวัด ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.4.2 การดำเนินตามแผนงาน/โครงการอื่น ๆ ที่ต้องรับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐ/เอกชน จะประเมินโดย

4.4.2.1 โครงการที่สามารถดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2552 ให้ดำเนินการทันทีแล้วประเมินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.4.2.2 โครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ หรือด้านอื่น ๆ ประเมินจากการตอบสนองของแหล่งเงินทุนทั้งภาครัฐและเอกชน มีการบรรจุเข้าแผน หรือรับโครงการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชนไว้พิจารณา

4.5 การสัมภาษณ์เชิงลึกถึงการจัดการมูลฝอยชุมชน ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดการมูลฝอยชุมชน และแนวทางการแก้ไข ปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชน ในเชิงนโยบาย

4.5.1 ติดต่อ/นัดหมาย กับผู้บริหาร และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงโสภพระ ที่มีบทบาท/หน้าที่ ในการจัดการมูลฝอยชุมชน

4.5.2 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมจดบันทึกข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงโสภพระ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงโสภพระ และพนักงานที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการมูลฝอย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำแบบสัมภาษณ์ที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และลงรหัส โดยบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม EpiDATA Entry เพื่อตรวจสอบความถูกต้องโดยทำการบันทึกข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง จากผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย เพื่อนำมาเปรียบเทียบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป STATA

5.1 สถิติเชิงพรรณนา

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดการมูลฝอย ปัจจัยด้านสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนัก การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ปัจจัยทางสังคม ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

5.2 สถิติเชิงอนุมาน

5.2.1 ในการหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ด้วยการประมาณค่าช่วงเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยพิจารณาเป็นภาพรวม และพิจารณาตามขั้นตอนการจัดการมูลฝอย และขั้นตอนการมีส่วนร่วม

5.2.2 ในการระบุปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยชุมชน ดังนี้

5.2.2.1 กรณีที่ตัวแปรอิสระมีการวัดเป็นนามสเกล 2 กลุ่ม เช่น เพศ ใช้สถิติ Independent t-test ถ้ามามากกว่า 2 กลุ่ม เช่น การศึกษา อาชีพ ใช้สถิติ One Way ANOVA พร้อมช่วงเชื่อมั่นของผลต่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

5.2.2.2 กรณีที่ตัวแปรอิสระที่มีการวัดเป็นช่วงหรืออัตราส่วนสเกล เช่น อายุ รายได้ ประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

